

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 18-10-2830 בלאיי נ' משרד הפנים

בפני כבוד השופטת גאולה לוי

אסרסאו שלמה בלאיי - בעצמו

העותר

נגד

1. ליאור קלצ'קין - מנהל הבחירות לעיריית אשקלון

המשיבים

2. משרד הפנים – המפקחת הארצית על הבחירות

שניהם ע"י עו"ד דמיטרי קוגן - פמ"ד אזרחי

פסק דין

- 1
- 2 לפני עתירה, בה מבקש העותר להורות למשיבים לאשר את רשימת המועמדים שהגיש להתמודדות
- 3 בבחירות באשקלון – סיעת "אור לאשקלון" – לאחר שמנהל הבחירות סירב לקבל את רשימת
- 4 המועמדים, בשל מחיקה של מועמד מס' 15, בשתי החוברות שהגישה הרשימה.
- 5
- 6 1. על פי הנטען בעתירה (שהוגשה ביום 2.10.2018), מדובר ברשימה חדשה שבראשה עומד
- 7 העותר, ואשר חבריה נבחרו בהצבעה בקרב יוצאי אתיופיה הגרים באשקלון. הרשימה
- 8 הורכבה מ-16 מועמדים.
- 9 לטענת העותר, מולאו שתי חוברות המועמדים והתומכים שקיבל מועדת הבחירות. בחוברות
- 10 מולאו כל הפרטים, שמות המועמדים, כתבי הסכמה וחתומות התומכים. העותר הגיע ביום
- 11 27.9.2018 – המועד האחרון להגשת רשימת המועמדים, בהתאם לסעיף 35(ח) לחוק הרשויות
- 12 המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965 – להגשת הרשימה למנהל הבחירות, ובעודו ממתין לתורו,
- 13 התקשר אליו מועמד מס' 15 וביקש להוציאו מהרשימה. העותר, כך נטען, ביקש ממועמד מס'
- 14 15 למסור למנהל הבחירות מכתב התפטרות, ובד בבד העביר קו על שמו של מועמד מס' 15
- 15 בחוברת.
- 16 נוכח מחיקתו של מועמד מס' 15, סירב מנהל הבחירות לקבל לרישום את רשימת "אור
- 17 לאשקלון". החלטת מנהל הבחירות ניתנה ביום 27.9.2018 בשעה 21:46. מועמד מס' 15 מסר את
- 18 מכתב ההתפטרות למנהל הבחירות בסמוך לאחר מכן, בשעה 22:10.
- 19
- 20 2. בעתירה ובדיון לפני (ביום 4.10.2018), לא טען העותר לטעות בהתנהלותו של מנהל הבחירות.
- 21 יחד עם זאת, מבקש העותר כי בית המשפט יכשיר את הרשימה, לאור העובדה שהעותר
- 22 וחבריו פעלו ביושר והגינות, ולנוכח חשיבותה של הזכות לבחור ולהיבחר. העותר מדגיש כי
- 23 מדובר ברשימה אותנטית של קהילת יוצאי אתיופיה, קהילה מוחלשת שאין לה ייצוג במועצה
- 24 הנוכחית. הוא מוסיף כי מקום 15 ברשימה אינו מקום ריאלי בעליל, ועל כן מחיקת שמו של

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 2830-10-18 בלאיי נ' משרד הפנים

- 1 מועמד 15, שנעשתה בתום לב כדי לא לרמות את מנהל הבחירות, לא צריכה להביא לפסילת
2 הרשימה, וזאת גם בהסתמך על עקרון הסבירות והמידתיות.
- 3 העותר תיאר בדיון את המבוי הסתום אליו נקלע כשהודיע לו מועמד 15 שהוא מסיר את
4 מועמדותו, ממש ברגע האחרון. העותר עמד על הקשיים של הקהילה האתיופית, ועל
5 החשיבות של השתתפות הרשימה בבחירות.
- 6
- 7 3. עמדת המשיבים היא כי מנהל הבחירות מחויב היה לפעול כפי שפעל, לאור הוראות סעיף
8 35(ט) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), אשר זו לשונו:
9 **"מנהל הבחירות לא יקבל רשימת מועמדים שנעשה בה אחד משינויים אלה:**
10 **החלפת מועמד פלוני במועמד אחר, מחיקה או הוספה של שם מועמד, שינוי סדר רישומו**
11 **של מועמד ברשימה או שינוי המספר הסידורי שליד שם המועמד".**
- 12
- 13 בהתאם לדין ולהלכה הפסוקה, מנהל הבחירות לא היה רשאי לסטות מהוראה זו. המחיקה
14 של מועמד 15, לאחר שהרשימה כתובה וחתומה, חייבה אותו לסרב לרשום את הרשימה, גם
15 אם המחיקה נעשתה בתום לב וגם אם המועמד שנמחק היה במקום לא ריאלי.
- 16
- 17 ב"כ המשיבים הפנה לשורה ארוכה של פסקי דין, בהם עמדו בתי המשפט על החובה לדקדק
18 בקיומה של הוראת סעיף 35(ט), ועל החשיבות שבמילוי קפדני של דרישות החוק בענייני
19 בחירות, כדי להבטיח את טוהר הבחירות ולהביא למימוש מלא של זכות היסוד לבחור
20 ולהיבחר.
- 21
- 22 4. העותר ביקש ללמוד ממקרה שנדון בעמ"נ 473/07 חנן שאול נ' מנהל בחירות למ.א. מעלה
23 נוסף (ניתן ביום 22.11.2007). באותו מקרה הכשיר בית המשפט לעניינים מינהליים בחיפה,
24 רשימה שנפסלה בבחירות לוועד המקומי "עין-יעקב" בשל תיקון הרשימה בטיפקס. נפסק כי
25 הגם שהחלטת מנהל הבחירות לפסול את הרשימה, הייתה החלטה נכונה המיוסדת על הדין,
26 במקרים קיצוניים יכול בית המשפט בכל זאת להכשיר רשימה אם מצא שהדבר נדרש לשם
27 עשיית צדק, על מנת לממש את הרצון האמיתי של המועמדים, כל עוד כל הנוגעים בדבר פעלו
28 בתום לב, ביושר ובכנות, וטוהר הבחירות לא נפגע. באותו מקרה ניתנה הסכמה של שאר
29 הרשימות להתמודדות הרשימה שנפסלה בבחירות לוועד המקומי. לאור הסכמה זו, ולשם
30 מניעת הפגיעה בזכות להיבחר, ביטל בית המשפט את החלטת מנהל הבחירות וקיבל את
31 הרשימה.
- 32
- 33 5. בדיון ביקש העותר שהות של מס' ימים כדי להשיג הסכמה של הרשימות האחרות לאישור
34 רשימת "אור לאשקלון". העותר גם העלה את האפשרות להחתים מחדש את התומכים, על
35 רשימה מעודכנת ללא מועמד 15.

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 2830-10-18 בלאיי נ' משרד הפנים

- 1 ב"כ המשיבים הבהיר לעותר שלא יהא בהצגת הסכמות או בהחתמה מחודשת של התומכים
2 כדי לשנות מעמדת המשיבים, וכי החלטת מנהל הבחירות צריכה להיוותר על כנה.
3
- 4 6. ביום 8.10.2018 הגיש העותר הודעה, בה מסר כי לאחר הדיון פנה לרשימות וסיעות
5 שמתמודדות לבחירות למועצת העיר אשקלון, וביקש הסכמתן לאישור הרשימה. העותר
6 קיבל, לדבריו, הסכמה של 19 רשימות וסיעות והוא צירף להודעתו את מכתבי ההסכמה.
7 בהודעה נמסר כי העותר פנה גם לתומכים של הרשימה "אור לאשקלון", ואלה חתמו מחדש
8 על חוברת הגשה חדשה, שאת העתקה הוא צירף להודעה.
9
- 10 7. המשיבים מצידם הגישו הודעה משלימה וחזרו על עמדתם, לפיה החלטת מנהל הבחירות
11 ניתנה כדיון. לעמדת המשיבים, אין בהגשת כתבי הסכמה מצד 19 רשימות וסיעות אחרות,
12 כמו גם בהגשת חוברת חדשה זמן רב לאחר חלוף המועד בהתאם לחוק ולתקנות, כדי להביא
13 לקבלת הרשימה על ידי מנהל הבחירות.
14 המשיבים ציינו ביחס לרשימת "שם טוב לאשקלון", שהסכמתה צורפה להודעה, כי הרשימה
15 לא אושרה כרשימה מן המניין על ידי מנהל הבחירות. נטען כי מעבר לכך שלא הובאה מלוא
16 התמונה העובדתית, וכלל לא ברור אם ניתנה הסכמה של כל הרשימות, אין בהסכמה של
17 רשימות אחרות כדי להכשיר קבלת רשימה לרישום. סדרי ההצבעה הקבועים בחוק אינם
18 עניין שנתון להקניה של המועמדים המתחרים.
19 המשיבים עומדים גם על חשיבות ההקפדה על לוחות הזמנים שקבועים בסעיף 35(ח) לחוק
20 הרשויות המקומיות (בחירות). קבלת החוברת העדכנית היום, כשבועיים ימים מהמועד
21 האחרון (27.9.2018), עלולה להפר את השוויון בין הרשימות ולפגוע בטוהר הליך הבחירות.
22
- 23 8. נוכח הוראות הדין ביחס להסדרה המשפטית של הבחירות לרשויות המקומיות, אין מנוס
24 מדחיית העתירה.
25
- 26 ללא ספק, ההתנהלות מצד מועמד מס' 15 ברשימת "אור לאשקלון", שהסיר את מועמדותו
27 מהרשימה דקות ספורות לפני תום המועד להגשת רשימות לרישום למנהל הבחירות, העמידה
28 את העותר וחבריו במצב קשה. הותרת שמו של מועמד 15 ברשימה הייתה בבחינת מצג כוזב
29 כלפי מנהל הבחירות. מחיקת שמו מהרשימה שבחוברת, היוותה שינוי שחייב את מנהל
30 הבחירות שלא לקבל את הרשימה.
31 כפי שהסביר ב"כ המשיבים בדיון, שינוי ברשימת המועמדים מחייב החתמה מחדש של
32 התומכים. אם מועמד 15 היה מסיר מועמדותו מוקדם יותר, בשעה שעדיין הייתה שהות
33 להחתים מחדש 200 תומכים, יכלו העותר וחבריו לנסות ולהחתים מחדש את התומכים. אך
34 העיתוי של הסרת המועמדות לא איפשר הלכה למעשה החתמה מחדש של תומכים בלוח

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 2830-10-18 בלאיי נ' משרד הפנים

- 1 הזמנים שקבוע בסעיף 35(ח) לחוק הרשויות המקומיות, ובתקנה 11 לתקנות הרשויות
2 המקומיות (סדרי בחירות) תשכ"ה-1965.
- 3 אינני מפקפקת בכך שהעותר פעל בתום לב, ביושר ובהגינות, ומחק את מועמד מס' 15 כדי לא
4 ליצור מצג שווא לגבי רשימת המועמדים. אולם, לא מצאתי כי יש בתום הלב ובמבוי הסתום
5 אליו נקלע העותר (כפועל יוצא מהעיתוי של הסרת המועמדות של מועמד 15), כדי לגבור על
6 ההוראה המנדטורית, החד משמעית שבסעיף 35(ט) לחוק הבחירות.
- 7
- 8 סעיף 35(ט) קובע איסור מנדטורי על מנהל הבחירות, לקבל רשימת מועמדים שנעשתה בה
9 מחיקה של שם מועמד (ר' בג"צ 6654/98 הלפרין נ' פקידת הבחירות לעיריית הרצליה, פד.
10 נב(5) 348). הוראה זו לא מותירה שיקול דעת למנהל הבחירות. לפיכך, השאלה אם המחיקה
11 הייתה בתום לב, והשאלה האם המועמד שנמחק היה במקום ריאלי או לא, אינן מעלות ואינן
12 מורידות. בהתאם לדין ולהלכה הפסוקה, מחיקת מועמד אינה "ליקוי" שמנהל הבחירות
13 רשאי להורות על תיקונו, בהתאם לסעיף 40 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות) (ר' סעיף
14 40(2) לחוק הרשויות המקומיות, לפיו "שינוי כאמור בסעיף 35(ט), פוסל את הרשימה").
15 אכן, הדרך היחידה שמתווה הדין במקרה של שינוי ברשימת המועמדים, היא לפנות לכל
16 התומכים ולבקש את אישורם למחיקת שם מהרשימה.
- 17
- 18 אינני רואה אפשרות לסטות מההוראה המנדטורית של החוק, על יסוד תום הלב של העותר .9
19 והסכמות של הרשימות האחרות (ברוח המתווה שבעמ"נ 473/07 המוזכר לעיל). בעתירה על
20 יסוד סעיף 42 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), מקיים בית המשפט לעניינים מנהליים
21 ביקורת שיפוטית על מנהל הבחירות לסרב לאשר רשימת מועמדים. בגדרי הביקורת
22 השיפוטית, בוחן בית המשפט האם מנהל הבחירות פעל כדין. לטעמי, בית המשפט אינו
23 מוסמך לשנות את החלטת מנהל הבחירות אם לא מצא כי מנהל הבחירות פעל שלא כדין.
24 לבית המשפט לא נתונה סמכות עצמאית ונפרדת מסמכותו של מנהל הבחירות, לאשר או
25 לפסול רשימות. לכן, ככל שלא נמצא פגם בהתנהלות מנהל הבחירות, לא ניתן לקבל את
26 העתירה ולשנות מהחלטת מנהל הבחירות.
- 27 אוסיף, מעבר לנדרש, כי העותר לא הצהיר כי קיבל את הסכמת כל הרשימות המתמודדות
28 בבחירות לעיריית אשקלון. לא ברור מהודעת העותר האם כל הרשימות והסיעות
29 המתמודדות בבחירות באשקלון חתמו על ההסכמה. בהעדר הסכמה של כלל הרשימות, ברי
30 כי לא ניתן לפסוע במתווה של עמ"נ 473/07. המתווה מבוסס על ההנחה כי הסכמה כוללת של
31 המתמודדים, מבטלת או מקהה את הפגיעה בשוויון בין המתמודדים, מכך שאחת הרשימות
32 אינה מחויבת בכללים הנוקשים של החוק. גם אם מאמצים הנחה זו, היא תקפה רק אם יש
33 הסכמה גורפת של המתמודדים בבחירות. במצב הנתון, מכל הטעמים שפורטו, אין בהגשת
34 ההסכמות כדי לסייע לעותר.

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 2830-10-18 בלאיי נ' משרד הפנים

1
2 10. גם בהגשת חוברת חדשה עם חתימות של התומכים על רשימת המועמדים העדכנית (ללא
3 מועמד 15), אין כדי לסייע לעותר. כפי שצוין, המועד הקבוע בדין להגשת הרשימות הוא 33
4 יום לפני הבחירות. התקנות מוסיפות וקובעות גם את השעות המדויקות להגשת הרשימות.
5 גם הוראות אלה הן הוראות מנדטוריות שמחייבות את מנהל הבחירות ואת בית המשפט.
6 בתי המשפט עמדו גם על חשיבות ההקפדה על המועדים שנקבעו בדין לעניין הבחירות (ר'
7 בג"צ 11243/03 פייגלין נ' יו"ר וועדת הבחירות (ניתן ביום 15.5.2003); ע"ב 2573/99 בא-גד נ'
8 ועדת הבחירות לכנסת, פ"ד נג(3) 193 [1999]). כפי שנפסק, לוח זמנים קשיח מבטיח את
9 תקינות הליך הבחירות ואת עקרון השוויון. הקפדה זו יכול שתבוא גם במחיר של שלילת
10 האפשרות מרשימת מועמדים מלהשתתף בבחירות. אכן, הוראות החוק מעמידות דרישות
11 טכניות ומהותיות מהמבקש לממש את הזכות להיבחר. הדרישות הקפדניות נועדו להבטיח
12 הליך בחירות יעיל והוגן. הקפדה עליהן מגשימה בהיבט הרחב את הזכות לבחור ולהיבחר. על
13 כן אין בידי לקבל את הטענה כי בשם הזכות לבחור ולהיבחר, ניתן להגמיש את הוראות החוק.
14
15 צילום החוברת החדשה הוגש ביום 8.10.2018, עשרה ימים לאחר המועד הקבוע בחוק. קבלת
16 רשימת המועדים של העותר במועד זה מפרה את השוויון בין המתמודדים ופוגעת בוודאות
17 של הליך הבחירות ברחבי הארץ.
18
19

20 נוכח כל האמור, אין מנוס מדחיית העתירה.

21
22 **בנסיבות העניין ולפנים משורת הדין, איני עושה צו להוצאות.**
23
24

ניתן היום, ב' חשוון תשע"ט, 11 אוקטובר 2018, בהעדר הצדדים.

גאולה לוי, שופטת

28

29

30